Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дениз ◆ ШИНАРА, 30 НОЯБРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 143 (6709). ◆ Мах 3 кеп.

ЛЕНИНСКИ НАЬКЪАГIА

Кастта цхьайтталагIча пятилетка кхоалагIча шера чу боргIа Советски мохк. СийлахЬа хIамаш дукха карагIдийнад вай халкъа, доккхийн чоалхаенеи да цуниа хьалхашка латта декхараш. Уж декхараш толаме кхоачашдергхилара бола тешам — партеи халкъеи цхьоагIо йохаргйоацаш хилар, бIубенеи лоарлагIа да доалаши ленински наькъагIа дIахьалхашкахьа аха лаьрхIа уж хилар. Деррига дунеига цIавкха а из дIахьекхар Леонид Ильич Брежнева тIеххьарча новкъа ваьккхача деноша, аргIан йоацача КПСС ЦК Пленумо. Кердача низара бакъдир из укх деношка хиннача аргIанарча КПСС Центральни Комитета Пленумои итталагIа хержача СССР Лакхехьарча Совета порхIлагIча сесся.

Пленумо дийцар 1983 шера СССР экономически социальнии дегIайоалаярен СССР Паччахьалкхен бюджетен проектах дола дешаш.

ЦК Пленумо къоабалбир «Леонид Ильич Брежнева цIи малхе лоаттайра хьакъехьа» КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето баь соцам.

Пленуме дIаьхха къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Ю. В. Андропова. Цун къамаьлаца белгалдаьккхар парте чурен арахьарен политика цхьан лерргIа дIахо кхухьаргйолаш хилар, характеристика елар пятилетка аргIанарча шера йолча планаи бюджетаи, кIоарга анализ йир советски экономикагарча хьала, хьагайтар халкъа боахам дегIабоалабечара халонаши кхоачамбоацараши, хьахьекхар уж дIадоахаргдола наькъаши гIулакхаши.

Ховш ма дарра, КПСС XXVI съездо хьадла хьахьекхар йIаьххача хаина лаьрхIа оттаь цхьайтталагIча пятилетке-ра а бIарччача 80-ча шерашкара а парте стратеги — советски нах шерагара шерага дикагIа бахийтаран цар къахьегамах тIехь - тIехьа доккхагIа беркат хилийтаран, вай социалистически строй шийi гуманни маIан, кхолламаш дара йола шийi торонаш тIехь - тIехьа йиззагIа хьаьллара тIаерзаь стратеги.

1983 шера йолча планеи бюджетеи проекташ, бIарчча хьанийцача, цу стратегега хьежжа хилар белгалдаьхар Пленуме. Плана проекта тIа белгалдаьд промышленности юрта боахаии массе оагIорахьара боарамагIа дегIакхувлара, капиталовложенешта лостам балара, хIара советски республика экономика дIахо айяра тIадерзадаь гIулакхаш. ДIахо бергIа халкъа боахама эффективность лакхъяра болх йоккхагIйола заданеш тар ма лу кIезигагIа материалаши къахьегама ресурсаши дIа а ухийташ кхоачашъе езаш я.

ХьатIадоагIача шера потреблении накопленепен пайда эцаш йола къачак доход 3,3 процент, е укх шера хургдаьнна хеташ долча 9 миллиард сома меттел 15 миллиард сом дуккагIа хургья. Общественни къахьегама овсарле 3 процент соагIа лакхлургья.

Промышленни производства объем 3,2 процент йоккхагIа хургья, транспорта массе тайпай грузооборот — 3,6, капитальни гIирсаш хьалдара объем — 3,2 процент. 1983 шера 1.405 миллиард киловатт-сахьат, е укх шерарчул 3,3 процент дуккагIа электроэнерги яккха лаьрхIад, хIаьта дуккагIа яккха лаьрхIачун кхаь даькъах ши дакъа атомнии гидростанцешкен доаккхаргда. Мехкдаьттеи газови конденсати 619 миллион тонн яккха лерхI, хIаьта из пятилетка заданеша ма ларххIара я. Газ йоаккхаргья 529 миллиард кубометр — 1982 шерарчул 28,5 миллиард кубометр дуккагIа.

ЧIоагIа уйла тIайохийт агропромышленни комплекс дегIайоалаяран СССР Кхачан программа чакхъякххаран. БIарччa хьанийцача комплекс дегIайоалаярга дIадохийтаргда 47 миллиард сом гаргга — укх шерарчул 4,3 процент дуккагIа. Юрта боахамо лур йола ерригга продукци 137,3 миллиард сома маьха а 1982 шераца нийсйича 10,5 процент дуккагIа а хургья. Доаккхаш дола дулх 6,1, бежана даьтта — 6,4, кахча — 6,8, консерваш — 4 процент дуккагIа хургья.

Гуш ма дарра, халкъа хьал-торо лакхъяра тIаберзабаь парте никъ ма барра хьахьокхаш ба плана проекта тIа. Иштта гуш да из «А» группах долча доакъой продукцел дуккагIа «Б» группах долча доакъой продукци (вIаши нийсйича 3,5 а 3,1 а процент) хьергйолаш хиларах а халкъа эша товараш дуккагIа хьадеш, цар ассортимент шеръеш дикал лакхъеши хиларах а. Паччахьалкхени кооперативни торговле розничи товарооборот 314,6 миллиард сом хургья (шера 5,4 процент дуккагIа). Бахача наха пера ду гIулакхаш 6,8 процент дуккагIа хургда, цу даькъе юрташка — 8,2 процент. Хьалдергда 106,6 миллион квадратни метр чуIе моттиг йола цIенош, хIаьта уж пятилетка заданеш 1983 шера лаьрхIарел дуккагIа да.

Болхлойн гIулакхерча наьхеи ахчанца лоархIаш дола бетта юкъера алапи 180,4 соматен колхозхой къахьегамах тела мах 130 соматен кхоачаш дуккагIа хургда, е 1982 шерана нийсдича хьалхарчарна 1,6 а шоллагIчарна 2,1 а процент лакхлургда. ДIахо а йоккхий мероприятеш чакхйоахаргья алапеш лакхдара, пенсеши дикагIа IалашбIара, бераш долаш болча деналашта чIоагIагIа новкъостал дара. ХьатIадоагIача шера бахача наьха хIара сига сих лоархIаш йола реальни доходаш, пятилетка хьалхарча шин шерах цхьан шера юкъера лаьрхIача 1,6 процент мара дуккагIа да хиннача метте, 3 процент дуккагIа хургья.

Общественни потребление фондаш 1983 шера 134 миллиард сом хургья; уж шера 4,7 процент дуккагIа хургья. Общественни фондаш дуккагIа хилар, — из да образовании культурен дIахо дегIаяр, баха нах социально IалашбелгIен дарна медицински гIулакхаш дегIен тоалар.

ХIанзарчеи хьатIакхучеи ноихалех болча советски наьха хьашташта ма хеттара а Iалам лорадара чакхйоаха мероприятеш. Цу гIулакхашна шера дIалохийта хьокха аьй 1,9 миллиард сома паччахьалкхен капитальни вложенеш.

Вай толамаш доккхийн шеко йоацаш да. КIезига дац вай даьраш, цхьабакъда, дIахо хьалхашка латтар — вахара лоархIаме дола советски общество дIахо дегIайоалаяра декхараш кхоачашдара тIаберзабаь халеи низкъалеи болх. Уж толаме кхоачашдергда — дIахо а дегIаухаргья вай экономика, лакхлургья халкъа хьал-торо. Цуица дуззадеица Пленуме уйла тIояхийтар пятилетка хьалхарча шин шера планови заданеш дуккхача лоархIамегIарча хьокхаматта кхоачашъяьнза йиса хилара, хIаьта из, кхетадеш ма дарра, 1983 шера плана проектана Iаьткъад. ХIанз а мела чакхбоах производства эффективность лакхъяра, цуна интенсификаци яра тIаберзабаь никъ. Къахьегама овсарле лакхъяра темпаш кхоачамбулургболаш яц, хIаьта из-м экономика эффективноста керттера хьокхам ма бий. ХьалхагIа а саина соа дукха мах дIаухийташи производства ленаш деиа кхоачашъю планаш. Уж кхоачамбоацараш дIадахара юхабакъа беза инерце низ, дIалха, еза къаьнара памалаш, гIулакх дIа мишта доладергда ца ховчарна новкъостал дара формаши способаши лаха еза, хIаьта керттердар — экономикана кулгалдара ерригга сфера — управлени, планировани, боахама механизм эргаьккха тоае еза.

ВIаштIехьдахаза даргдац, белгалдоахар Пленуме, дикагIболча, овсарерча къахьегама, инициативнеи сакхуьни болх баран стимулировани ергйола экономически организационни хьалаш, хIаьта во беш бола болх, тесса леладу гIулакхаш, бехктокхам ца хетилга эггара юкъарчал доанашагIчеи ца Iаткъаш дусаргдоацчеи тайпара Iаткъа деза болхлошта еча материальни вознагражденена а, цар карарча гIулакха а, моральни авторитета а.

Пленумо дIадийхар ерригача паччахьалкхеи, дерригача халкъа хьашташ кхоачашдара хьалхара бехктокхам чIоагIбелга, ведомственности местничествои хоадамболлаш овлангара деза дIайоаккхилга, миччa бесса телхаьа а партийни, паччахьалкхен, къахьегама дисциплина телхаярца машар ца белга.

Халкъа боахаме доккхий кхоачамаш да Советски мехка. Из — Iилма - технически прогресс сихъяр; из — материальнии къахьегамеи ресурсех рациональнегIа пайда эцар; из — творчески балха опыт шерра дIайоаржаяр, халкъа рузкъанцара гIулакх бокъонца дас саина леладар; из — доал ца хиларца, хIачан хьурмат ца дарца хоадамболлаш къовсам лоаттабар, хIаьта из декхар кхоачашдулургдац хIара болхлочо, хIара къахьегамхочо лакъа лоацаш ца хуле.

Вай планашка керттера моттиг дIалоац Кхачан программа кхоачашъяра тIадерзадаьча гIулакхаша. Юрташкарча къахьегамхоша хьинар ца кходеш къахьегар а хIаьта иштта юрта боахама материальни - технически база чIоагIъяр а бехьан долаш эзала доацаш толамаш даьхад дуккхача областаша, краиша, республикаша. Соахкарчул дикка дуккагIа гулдаьд ялат. Во боацаш хьувкъам кхебаьб боамбе, баьцадаарий, ноксий. ДуккагIа яьккхай шура, гулдаьд фуаш. ХIаьта а цхьайола кхачан продукташ лоаттаяра гIулакх юкъагIдоахилга хIанз а дIадаккханза да.

Кхачан программа цхьан шера кхоачашъюлургйолаш яц Пленуме аьнна дале а, тIехьадаккха йиш йолаш гIулакх дац из. Агропромышлении комплекса болхлоша хIара дийнахьа низ совбоалаш болх бе беза, из дош къоастадера дIаухийтача дуккхача средстваша тахан, кхоана кхы а дуккагIа, пайда лургболаш къахьега деза.

КПСС ЦК Пленуме иштта дийцад промышленноста балойн доакъош дегIаахара цхьадола лоархIаме дешаш: доагора - энергетически комплексаш дIахо дегIаухилга, машинаькъа транспорта, Iаьржача индустри предприятей болх, капитальни гIишлош хьалъяра гIулакхаш овлангара деза тоаделга.

КПСС ЦК Пленумо дуккагIча даькъе могаяь, тIанийцар 1983 шера СССР экономически социальнии дегIайоалаяра Паччахьалкхен планахи СССР Паччахьалкхен бюджетахи йола проекташ. СССР Министрий Совета тIадиллар СССР Лакхехьарча Совете уж юкъа оттаелга.

КПСС XXVI съезда решенеш кхоачаш а еш, чура а арахьара а политика чакхъяхара, коммунизм хьалъяра деш къоастадара КПСС ЦК Политбюро практически баь болх ше ма барра могабир. Новкъоста Ю. В. Андропова къамаьл деча хана белгалъяьха положенеши выводаши мога а яь, ерригача партийни организацеша беча балха лардe уж юкъа езилга чIоагIдир Пленумо.

Союзни республикай компартей ЦК-ашта, парте крайкомашта, обкомашта, окружкомашта, горкомашта, райкомашта, партийни организацешта, советски, профсоюзни, комсомольски органашта, министерствашта, ведомствашта тIадиллад аргIан боахама - политически дешаш къестадара, СССР экономически а обороннии а низ дIахо дегIаахувлара организаторски, массово - политически болх вIаштIехьбоаккхилга, карарча шера заданеш толаме кхоачашъяра, пятилетка кхоалагIча шера планови заданеш кхоачаш а тIехкхоачаш а яра де дезар делга.

БIарчча пятилетка кхоачашъеча экономически а социальни а дегIаахара 1983 шера тIанийцача планий къаьстта боккха лоархIам белгал а боахаш, КПСС ЦК Пленумо нертагIдаьккхар партийни, советски, боахамий, кхычи организацей, къахьегама коллективай теркам КПСС XXVI съездо хьалхашка оттадаь декхараш — общественни производства интенсификаци сихъяра, халкъа боахама эффективность лакхъяра тIабахийта безилга. ЛоархIаме да болх тоибара, Iилман - технически прогресс сихъяра, халкъа боахама ерригача звеньей къахьегама овсарле лакхъяра, дикал лакха йола продукци дуккагIа арахецара мел йолча торонех билга пайда эцилга. Къаьстта теркам тIабахийта тоаде деза халкъа боахама дерригача доакъошка капитальни гIишлош хьалъелга. Дешар, бийдал, металлаш, кхыйола материалаши, финансови а къахьегама а ресурсаш боарамагIа дIаахийтара йоагIаш йола мероприятеш чакхъяха еза. Керттера декхарех да экономика планировани управлени яра, доал дара стили методаши ма хулла дIахо тоаелга.

Эггара хьалха теркам тIабахийта белача дешаех да КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума соцамга хьежжа, СССР Кхачан программа кхоачашъелга, доагора - энергетически комплекс планагIа дегIаккхувлилга, советски наьха материальни а культурни а бодрам дIахо айлулга.

ЧIоагIа лоархIам болаш да паччахьалкхеи, къахьегама, исполнительни дисциплина производства хIара участке, управлене ерригача сферашка чIоагIъелга. ВIаштIехьдаккха деза болх вIаштIехьбаьккха а хьинар долаш а белга, шерра йоаржае еза социалистически яхь, экономически дегIаахара дикагIйолча факторех, йолча резервех дикагIа пайда эца беза, ерригача ресурсай кхом а беш, дикала хьокхамаш лакхде деза, дIадодар ма хулла кIезигагIа долаш, тIеххьара хьахулар дуккагIа хилийта деза. Iилмана, техникана карагIдоьшначох, дикагIйолча опытах ма хулла пайда эца беза, тIанийца соцамаш кхоачшдара цIенхашта тIахьожам лоаттабелга вIаштIехьдаккха деза, арахьарча экономически буллами, эггара хьалха социалистически мехкаща леладеча гIулакхий эффективность айе еза.

1983 шера СССР экономически а социальни а дегIайоалаяра йола Паччахьалкхен плани СССР Паччахьалкхен бюджети СССР Лакхехьарча Совето чIоагIдарца закон а хиина дIаэттад.

ХIанз де дезар фуд аьлча, из да КПСС ЦК Пленума, СССР Лакхехьарча Совета сесси решенеш берригача коммунисташка, берригача советски нахага дIакхоачаяр, хIара предприяте, хIара коллектива декхарашка хьежжа 1983 шера плана заданеш белгалъяр. Кадраш нийсо дIаоттае еза, керттердар да къахьегамхой шоай хьинар айдар.

КПСС ЦК Пленума, СССР Лакхехьарча Совета сесси решенешта пропаганда еча Iалаьмате боккха лоархIам тIабож кепайоазонна, радиона, телевиденена, уж декхарийла я массе а оагIорахьара, къаьгга а массала дIакхетаргйолча тайпара а советски наьха къахьегами пахарн, вай толамаш дIагойта, торонаш хьагучалха а царех пайда эца а, кхоачамбоацараши халонаши дIалха, наьха инициатива хьинаре хьалоацача новкъостал де.

ХIама хьакхолла вай планаш кхоачашъяра эш машар, кхохкам кIаьдбелга кIоаргдар. ЦК Пленуме йоккха моттиг дIалаьцар советски арахьарча политика. Из политика хила а хина, йолаш а я вай парте XXIV, XXV, XXVI съездаша белгала аьлча бесса.

Хувцалуш дац КПСС ленински арахьарча политика де лерхIараш — чIоагIа машар хулийтилга, кортамукъалеи социальни прогресси бахьанце къовсам лоаттабеча халкъий бокъонаш лораелга. Цу де лерхIараштa тIехьа къовсам лоаттабеча хана, белгалдаьккхар новкъоста Ю. В. Андропова, партеи паччахьалкхеи кулгалхой принципиальни, лоарзагIа ца боалаш, массе хIамаина терко еш хургба.

Нагахьа саина адамлеи шийi кхоане карта тIа оттае безам беце, цун гера Iовдарца а тIемашца а машар хила йиш яц. Гера доацаш машар оттабар — из социализма идеал. ХIанзарча дунеи халкъашта юкъерча хьала халонех а кхохкам ирбаларох а аьлча, из дIадаккха йиш йолаши дIадаккха дезаши хIама да.

КПСС эггара хьалхара йоакхо дIахо йодача хана а хургья социалистически содружество чIоагIъяр. Парти гIерт Iилма-технически, производственни, транспортни, энергетически, кхыдола а декхараш цхьана къестадара даькъера дараш а долаш, пежарашха долча мехкаша социалистически хьисане вIаши гIо дар кIоаргден эффективнегIа хилийтеи. Империализма леладеча агрессивни гIулакхаша пежарашха долча мехкашца цхьана вайгара дIадех вай содружества оборона боагIача боараме лоаттаелги.

Колониальни низ-Iоткъамах мукъаьнача паччахьалкхенашца, шоай кортамукъале бахьанце къовсам лоаттабеча халкъашца солидарность хилар советски арахьарча политика керттерча принципех цаI.

Из де безам болча дерригача мехкашца гуччахьа, дог-уйла цIена йолаш вIаши гIулакхаш леладе кийча ба Советски мохк. Цуна новкъарле е йиш яц общественни системаш бе-бе хиларо. Цуица цхьана цу е вокха мехкаца гIулакхаш вIаштIехьдаха кийча хилара цхьанна, а даьхье вай хьашташ тIара тIера довла лаьрхIа дац вай. Ядерни герз синна, кхыдар а декхара тIехьа да вай, бакъда, цхьан не а дог ма доахалда вай вокш цхьан оагIорахьа герз дIадоаккхаргхиларга. ВIаши цхьатарра бокъонаш йолаш соглашенеш яра тIехьа да вай.

КПСС ЦК Пленуме белгалдаьккхад, кхохкам кIаьдбара политика чакхьяьнна этап йоацилга, кхоано цун йолга. Хьинарча а де лаьрхIачоа дIадерзадаьча а гIулакхаща халкъашта могаргда ядерни тIема кхерам дIабаккха, машар лораде, долче, вай планета тIа вахар лораде.

КПСС ЦК Пленума а СССР Лакхехьарча Совета сесси а материалаш къоабалъяь тIанийцай парте, дерригача советски халкъо. Уж чIоагIа юцаш я, церна боккха теркам тIаззаб дунеи общественноста.

КПСС Центральни Комитета Пленумо дIакхайкадир, болхлой, колхозхой, интеллигенци, дуккхача къамех латтача вай социалистически Даьхен берриге къахьегамхой Коммунистически партена гонахьа аьхха кхотабенна а болаш СССР Союз хьань 60 шу дилара баха ма боагIара наькъагIоргахиларах, боахама а культура а даьхе кердача толамашца 1983 шу белгалдоаккхаргхиларах, коммунизма ленински наькъагIа мохк толаме дIахьалхашкахьа Iоргахиларах ше чIоагIа тешаш хилар.

(26 ноябрерча «Правда» передовица).

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Республика экономикеи культуреи дегIайоалаеча доккхий гIулакхаш карагIдувлара, общественни вахаре хьинаре декъа лацарах Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота енай

Аблаев Умар Муцдакиевича — Нохч - ГIалгIай шекар доаккхача завода газоэлектросварщика.

Гречкина Евдокия Гурьевнана — Грознески дулха комбината болхлочоа.

Джабраилова Зинаида Супьяновнана — Наурски маслосырзавода йоккхагIйолча мастера.

Дикаев Хаид Чучаевича — «Грознефть» цхача объединение НМИ начальника заместителa.

Давлетов Эдуард Сидоровича — Грознески ремонтно-механически завода газоэлектросварщика.

Заманова Валентина Николаевнана — Грознески кондитерски фабрика йоккхагIйолча мастера.

Зимина Агафья Николаевнана — Шелковски райпищекомбината болхлочоа.

Мадагова Раиса Абдул-Вахабовнана — гор. Грознерча № 1 йолча маьлх еча завода кондитерски цеха мастера.

Малахова Алла Петровнана — «Нефтемашремонт» цхача контора отдела начальника.

Макарчук Надежда Матвеевнана — СССР 50 шу дизара цIерагIча Грознески химически завода аппаратчика.

Митраев Дуди Эдилгиреевича — Грознефтехимремстрой треста 26 йолча специализированни ремонтно-гIишлой управлене танкиста.

Осипова Татьяна Александровнана — Къулбаеда-Кавказски магистральни мехкдаьтта проводий Управлене наливной эстакада товарни оператора.

Паньшенская Людмила Петровнана — промысловни геофизика специальни конструкторско - технологически бюро гальванника.

Парова Зинаида Ибрагимовнана — Сунжески маслобойно-мыловодельни завода даьтта доаккхачоа.

Папина Валерия Михайловнана — производственно-товарни контора № 2 йолча цеха начальника.

Холина Разиния — Грознески наливной станце оператора.

Шубин Петр Петровича — Грознески даьтта доаккхача завода вальцовщика.

Щербакова Елена Петровнана — бура тохара балхий Малгобекски управлене оператора-коллектора.

18 декабрь — коммунистически субботник

Де дезар белгалдаьд

«Вай советски наьха, традици а хиина дIаоттад делача юбилейни сиина коммунистически субботникаш дар. 18-ча декабре берригачий мехка болхлоица цхьана вай а арадовргда къахьегама цIей дездара. Аз тIехьех вай ерригга а коллектив цу дийнахьа кхьача денношкарчул хьинарегIа къахьегара, ма могга лакха къахьегама овсарле хьийтара»

Слесарь - монтажника А. Темирбулатова уж дешаш массаьа раьга а волаш хьаллаьцар «Чечингазстрой» треста чуйоагIача № 1 йолча специализировани чуйоагIача № 1 йолча специализировани гIишлон - монтажни управлене гIишлонхоша укх деношка шоаш аьча митинге.

Шийi новкъоста дах къамаьл дег тIара къоачал а деш электросварщика Н. Идрисова дош делар цу дийнахьа норма 20 процентал кIезигагIа йоацаш тIехкхоачашъе.

«ЦIеча шоатта дийнахьа» укхаза болх беш хургва веррига а 170 саг, царех дуккагIбараш шоай балха моттигашка а болаш. Миттиге лаьрхIад 4 эзар сома маьха гIишлон балхаш деш шоаш субботнике даьккха 400 сом алапи пятилетка фонде дIадалеи.

Делача деина накъабол хаш дика къахьегама толамаш доах производстве хьалхалаттара ша В. Дорошенкос, А. Романенкос, Н. Идрисова, Е. Виноградова, дуккхача кхычар.

Ф. МАЯКОВСКИЯ.

ГУЧЧАХЬАРА ПИСЬМО

Шун новкъостал эш тхона, машиннаькъахой

Укх тIеххьарча массеи шера тха газето шефство лелаеш я Карабулакски рудаи йоаца материалаш йоахачеи чакхйоахачеи завода коллектив. Укх юбилейни шера дика лелац цун болх, кхоачашдац цо ше тIанийца декхараш. Цу гIулакха бехкебараш мапаш-б хьежачул тIеххьагIа гучадаьннад машиннаькъахой хилар. Тахан оаха кепатох Карабулакски рудаи йоаца гIишлон материалаш йоахачеи, чакхйоахачеи завода керттерча механика коммуниста КУШНИР ВАСИЛИИ ГАВРИЛОВИЧА, Грознески машиннаькъа отделене начальникага НЮХАЛО ЛЕОНИД НИКИТОВИЧАГА яздаь гуччахьара письмо.

ТХА завода бола, шун балхаца бувзабенна ба, Леонид Никитович. Вешта аьлча, оаш тхона вагонаш поаттае еза, заводе кечъяь продукци дIакхувьаргйолаш. Амма из гIулакх тхо керте латтача коллектив во кхоачашду. Карарча шера ший батта 4 эзар соагIа вагон кха ца тхьо жаош йисаи. Из бахьан долаш завода моа тхьа моттиг а йоацаш 400 эзар сома маьха продукци Iаинаи.

КПСС ЦК Генеральни секретара Ю. В. Андропова ше Пленума къамаьл деш аьнар — «Транспортерча гIулакхий хьал са сагота я Политбюро, тхо, кхыдола моа хьаш дIакхаьхьара даьхьера такъа хьашташ кхоачашдеш Iаладац».

Леонид Никитович, уж кхоачашдулургдац ...

Дуккхача ... моде тха продукци — Грозне, Пензе, Астрахане, Ростовски областе, ГСФСР Минводхоза дуккхача гIишлон организацешка. Наькха ... из дIа ца ... болх а соцарг ма бий.

Новкъоста Ю. В. Андропова КПСС ЦК Пленуме аьнар. — «Дуккхача деькъе вайна ма хетта дац шоаш гIишлош хьалъяр вIаштIехьдоаккхилга а. Цига долаш долча кхоачамбоацараша шерагара шерага низалаш хьоздаь дахара планаш кхоачаш ца йога кхоачаду».

ПАРТЕ ПЛАНАШ—ХАЛКЪА ПЛАНАШ

ВАЙХ ХIАРАНЕХ ТИЙША ДА

КАГИРХОША КЪОАБАЛДУ

ПАРТИЙНИ ВАХАР

РАЙКОМИ ПАРТЕ ЧУРА БОЛХИ

КПСС XXVI съезда решенеш, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумии сецамаш кхочаш а деш, парте Назрановски райкомо белгала толамаш даьхад юкхьанцарча партийни организацей болх тоабаре, цар хьинар айдара.

КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо тIаьийца Кхачан программа кхоачаш ера района къахьегама коллективаша доккхий социалистически декхараш тIаьийнад. Тахан шеко йоацаш ала йиш я хьайбаш леладелга сихха дегIадоалалдарах парте райкома VI пленумо тIаьийца программа тешаме чакхйоаккхаш я, аьнна. Районе хьалхьлынайн, хьалхьеш а латт хьайбаш леладара эша помещенеш, эшача боарамагIа IалашдаьлI доакъар, кхыдола балхаш даьд.

МоллагIча предприяте, организаце юкхьанцарча партийни организацей болх вIаштIехьбаккхарга хьежжа лакха хул цар къахьегама оцсарле, наьха сакхетам. Парте райкомо хаддиза йоакхо ю юкхьанцарча партийни организацеи болх дIахо тоабара. хьалхашка латта дешаш коллективно къестадара. ТIехкхьарча хана цу даькъе дукха хIама даьд. КПСС райкома, бюро члений, бIарчча хьанийцача района партийни активиа а, хьинар айденад. Дукха къахьег пленумашка, бюро заседанешка дешаш дувцача хана массане а дакъа лоацаргдолаш, балха тIа доладечочуш кхоачамбоацараш гуча а доахаш, уж дIадахара хIаране шийна хетар аргдолаш.

Вай парте демократизм ше ма лрра гучийоалиш гIулакх да партийни организацешка еш йола отчеташи хоржамаши. Укх шера уж чакхъальлар коммунисташа хьинаре дакъа лоацаш, даьчуи, даиза дисачуи критически мах беш. Партийни организацей болх тоабара тIаерзаяь дукха предложенеш тийннай собранешка. Партийни организацешта кулгалде хержаб дикагIбола общественникаш, къахьегаме хьалхалаттараш. ТIехкхьарча хана партийни организацешта кулгалде хержараштa юкъе дуккагIа ба болхлой бюрошка — парткомашка кхоалагIдола дакъа, райкомеи ревкомиссеи членашта юкъе — 42 процент.

Хадданза йоакхо ю партийни организацеша коммунистий дисциплина чIоагIъяра. Юкхьанцарча партийни организацей балха шерра юкъеденад коммунисташеи кандидаташеи КПСС Уставо дIадехар шоаш кхоачашдарах отчеташ елга Соахка из дош дувцаш района партийни организацешка 82 собрани хиннай, парте райкома бюро а хиннай из повестка йолаш. ХIаране шийна хетар оалаш, критика а самокритика а йолаш чакхъювлача цу тайпарча собранеша коммунистий хьинар айду, цар сакхетам лакхбу. Шул совгIа коммунисташта фу хет ха, цар ахар тернал де юкхьанцарча партийни организацей секретараша, бюро членаша, райкома болхлоша беедаш ю къаьст-къаьстача коммунисташа. ДIа-хьа фу ях а ховш, къайле йоацаш дувцача къамаьлех пайда боал.

Парте демократизм хьакъокхаш йола лоархIаме критери я хIара коммунисташа шийна хетар дIаоалаш, критика а самокритика а хилар. Уж дешаш хIара шера дувц юкхьанцарча партийни организацешка, парггруппашка. Критика а самокритика а дегIаахарах укх тIехкхьарча шин шера шоаза дийцад КПСС райкома бюро заседанешка.

Партийни собранешка, пленумашка, активашка критически дувцачун учет яра белгала порядок оттаьй оаха. Дукха ха ца йоаеш дIадоахургдолча кхоачамбоацарин учет еш ба парте райкома оргготдела болхлой. ХIара бетта шеаш беча балхах доамиш ду ткога районерча юкхьанцарча партийни организацеш. Цу тIа лаьрхIа графа я партийни собранеш [illegible] критически замечанеш. Уж къестдеш ерригача райкоме гIолла. Шул тIехьа гIа райкома бюро белгалбоах беха тIа доле [illegible] цараш дIадоахаргдолча мах.

Къаьстта лоархIам болаш ба отчетно-хоржамий собранешка, партконференцешка аьнна критически замечанеш, тIаьхьара предложенеш. [illegible] Теркам тIаIоийтаз. хIара протоколаша [illegible] дIадахара план [illegible]

Критика [illegible] партийни а общественни а организацеша [illegible] Из [illegible] «Электроинструмент» за[illegible] 40 [illegible] РНО [illegible] XXVI съезда [illegible] коммунистий критически замечанешта

Халахета а масса[illegible]

Цхьаккха дикка дац гIулакхаш. Критикана гуччахьа дукхьала волаш саг нийслой тамаш я. Цхьабакъда. из геттара хиланза аргIоацаш и а ихаш, цхьаьнца бахьан а доахий, критика лаьраш ца буташ, уж тIеIабеш моттигаш хиннай районе. Ишта гIулакх нийсденнад «Сельхозхимия» яхача районни объединене, трикотажни фабрике, АМООС-е.

Цхьабола коммунисташ, кулгалхой дукха раьза хилац шоашкара даьниа гIалаташ дIаргадайча. Уж къайла а ккухьаш, чIоагIа дувцаш хул шоаш кулгалдеча коллективерча моллагIча саго е шоашта кара йолча организаце данза дисараш, балха тIа доладечоаш кхоачамбоацараш. Дукха жалобаш ихай КПСС райкоме АМООС кулгалхочох коммунистах Абадиев Iийсайх беxк боахаш. Цхьамо дуккхеза а кертагIдаьхад трикотажни фабрика директор хиннача коммуниста Батуриия критикага ла ца дугIалга.

КПСС XXVI съезде теркам тIабахийта дийцар парте кулгалдеча органий къахьегамхошца аьхха бувзам хила безилга. Наха дита латтар къаьгга хьахьокхаш гIулакх да къахьегамхошкара уха письмош, жалобаш. Района партийни организаце хаддаиза болх бу царца.

Укх шера парте райкома а юкхьанцарча партийни организацеша а техкача 268 жалобо хьахьокх партийни а боахама а кулгалделга тоаде делилга. Царех 217 жалоба тIа дийцар кхоачашде оттадаьд. ТIехкхьарча хана кIезигденнад шоллагIа жалобаш ухилга. ХIаьта а цу балха тIа кхоачамбоацараш дац ала йиш яц. Наха доагIаш а законагIа дIадехачоа а жоп ца луш, бюрократизм йолаш моттигаш нийслу. Цудухьа уж лакхегIа латтача организацешка летгъ. Цхьа масал доаладергда аз. КПСС райкомага а лакхехьа латтача партийни а советски а организацешка дукха жалобаш ихар укх шер I квартале город Назране квартираш схъача хана законаш телхадаьд. яхаш, райкома бюро цу дешага хьажа а хьежа, принципиальни мах бир райисполкома жилищни комиссе председатела М. Ж. Пугоевас, ПМК-432, кирпични а «Электроинструмент» а заводий администрацеша, партийни а профсоюзни а организацеша беча балха хьакъехьа.

Дукха къахьета делаш гIулакх да партийни организацей парте чура болх тоабар. Къаьстта терно е еза партийни мугIараш цIена хилийтара, хIара коммунисто ше парте член хилара сий лакха лоаттадара. Цунга хьежжа кхотаенна хургъя из, идейни а организационни а низ совбаргба цун. Производстве общественни балха тIа шоашкара хьинар бIаргадайташ къахьегаш бараш КПСС членалла хьанийбеш. парте мугIараш чIоагIде деза. Цу гIулакха хаддаиза организационни, идейно-политически, кхетама болх бе беза къахьегама коллективашка, дикагIболчарна юкъера дикагI бараш хила беза парте хьайй бераш.

Дегаш айдаларца тIаийнар Назрановски района къахьегамхоша укх деношка хиннача КПСС ЦК Пленумах бола хоам.

ЛоархIаме дешаш да цига дийцараш: вай мохк пятилетка аргIанарча шера экономически а социальни а дегIаахар. Пленуме доклад еш КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Ю. В. Андропова аьлар: «КПСС XXVI съездо боккъонца белгалъяьа цхьайтталагIча пятилетка хандиза и бIарччача 80-ча шерашта а йола парте наьхачча хадара стратеги. Из стратеги тIаорлаьь и шерагара шу массаза а доал советни мах динагIа бахни тара. [illegible] тIа гIа дуккагIа хилийтара, [illegible] социалистически [illegible]

Пленумо [illegible] КПСС райкомо [illegible] юкхьанцарча партийни организацеша [illegible] СССР [illegible] 1983 шера [illegible]

И. БАЗГИЕВ,
КПСС Назрановски райкома орготдела заведующи.

ДИКАГIЙОЛА ОПЫТ — МАССАНЕНА

ХАНАЛ ХЬАЛХА

XI-ча пятилетке Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьтта руанъя карадерладар боккхача лоархIаме да мехка доагора-энергетически потенциал ондаккхаран республика хIама хьакхолла низаш дIадоалаладараи.

Бехктоакхаме декхар оттадаьд «Грознефть» объединене мехкдаьттахоша хьалхашка — хьалехача «Iаьржача дошо» запасаш дукхагIа хилийта, из цхьатарарча бокраме даха а цул тIехьагIа дукхагIа даха а дIаьрхIар кхоачашдарга болача наькъа тIа даим йоккхий халонаш эшае еза хул лаьтта кIалхара гиззаш лехарий — бурувдеттарий.

Тахан а тIехьа чоалханеча геолого-технически хьалашка 5,5 эзар совгIа метр кIоарга скважинаш йоахиш ба республика бурувдеттараш. Халеи бехктокхачен болх ба из, хIаьта а бурувдеттараштa хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдара эша керттера хьалаш долаш да — болхлойн инженерно-технически болхлойн опытан кадраш, республикерча буровой предприятей низ бола производственни база.

Республике хьалха латтача бурувдеттарий коллективий йаьхийча опытах кортгIортолга а еш, къахьегамен творчески хьинар ай а даь, хаддаиза дукха болх бу тха УБР бурув деттача бригадаша производства дерригача кхоачамех кIоарга скважинаш дикагIен сихагIен яхар духьа пайда эцара.

Бурув деттача бригадай ерригача коллективаша дакъа ловц «Скважинаш хьалхьеш йоаха ханаш ма мегга дукхагIа кIезигъяр духьа» ледача социалистически яхья юкъе.

Горячеводски УБР-ерча бурувдеттараша X-гIа пятилетка чакхйоалаш республике хьалха лоацараща хьаллаьнар бурув деттача цхьан бригадана лоархIаш шера 5000 а кхы дуккагIа а метр бурув тохари цхьан шерен ах шерен скважина хьалъяь яккхари духьа кьовсам лоаттабара тIахьийхача Старогрозненски УБР-ерча шоай коллегий почин.

ТIехкIоарга скважинаш сихагIа яхар духьа шерра социалистически яхь а йоаржаь. белгалдаь мулаш ханал хьалха чакхдаха — цу хана цу тайпара декхар оттадаьдар шоашта хьалхашка буровой начальникаш С. Д. Мадаев, В. А. Коньков, Г. Д. Савельеи керте латтача тха дикагIйолча бригадаша. 1981 шера уж хьаллаьцар буровой начальникаш В. К. Дудин, Д. Г. Катаев, А. Е. Дроворубов керте латтача коллективаша.

Старогрозненский почино шерра никъ хьабиллар кердачоа, прогрессивничоа, мехкдаьттахой оарцагIбаьхар производства чурча кхоачамех эффективнегIа пайда эцара, къахьегам тIехь-тIехьа дикагIа вIаштIехьбахаран кIоарга скважинаш яхара технологи аргIаяхаш тоалран.

Яхьа цу тайпах хинна дикадар эггара хьалха хьахилар 1980 шера 10 июне. С. Д. Мадаева бурувдеттача бригада коллективо «Грознефть» объединене хьалхарчарца БоргIанера № 85 йола кIоарга скважина 1 шеран 5 беттан 8 дийнахьеи хьалъяь льихача хина.

«Пятитысячникаш» яхача бурувдеттача бригадаша леладьча яхьера дIахо баьккха толам, цу хаиага диллача, буровой начальника Н. А. Конькова бригада рекорд яр. Цун бригадо 1980 шера 13 сентябре «Грознефть» объединене эггара лоацагIча хана — 8 беттан 20 дийнахьен техар 5000 метр кIоарга бурув.

Цу бригадашта карагIдаьннарел а тIехдовла йиш хилар хьахьекхар цIаьнха а Горячеводски УБР-ерча буровой начальник В. К. Дудин керте латтача бригадо. Цо № 12 йола Червленнера 5000 метр метр кIоарга скважина 1981 шера 8 июле яьккхар 7 беттан 0 дийнахьеи, хIаьта 5385 метр кIоарга скважина ханал дикка хьалха хьалъяь а яьккхар.

Цу коллективаша карагIдийнараш хьахьокхаш дола цхьадола хьокхамаш сраш да: скважина хьалъяра планагIа 783 дийнахьа оттадаьча метте, 551 дийнахьа мара дикккханзар, цешта аьлча 232 дийнахьа хьалхагIа хьалйир; бурув тохара коммерчески сухал планагIа 229 метр йолча метте, бетта цхьан станока лоархIаш 341 метрга дIакховчойир: беркате болх беш яьккхи ха — 80,3 процент, цу даькъе: бурув тохаш баь болх — 31,0 процент, чIоагIъеш — 27,7, гIонна дола балхаш — 25,6, ремонтни балхаш — 5,1 процент.

Цхьа метр бурув тохарга дахад 165 сом., планагIа лаьрхIача 606 сома метта. Бурув тохара балхашка бода мах лохбара чотах кходаьд 760 эзар сом, цу даькъе дIаухийта материалаш кIезигьяра чотах — 167 эзар сом.

Бригада толама къайле — из да кIоарга скважинаш йоахаш бурув тохара технологе дIадехараш диэза кхоачашдар, балхаш дика уйла а яь вIаштIехьдахар, буровой оборудованех эффективность лакхагIа йолаш пайда эцар, бригада состав хувца ца ялар, профессиональни говзал, балха тIа барт тайна хилар, бригада хIара члена сакхетами къахьегама дисциплинеи лакха хилар. Цеихашта уйла тIайохийт балха моттиг нийсъяра, хьатIайоагIача вахтана моттиг кийчъю хIара вахто. Цу гIулакха новкъостал ду декхараш вахта членашта юкъе нийса дIа-хьа декъаро. Ишта вIаштIехьдаькхача гIулакхо IалашIду бурув деттача бригадо юкъагIа ца боалийташ болх белга, торо хулийт вахта бехкагIа болх ца сацийта, кийчоми тIехкьарен балхаш деш йоаккха ха ловцъе.

Буровой бригада начальника болхлошка даим хоам бу вокх бригадашка авареш яра бахьанех, уж тайпа моттигаш ца нийсъялийтара тIаерзаяь мероприятеш кийчъю. Скважинаш йоахача аьттув боаккхаш йола лоархIаме фактор — режимни параметраштa лоаттабеча телетIахьожама системах пайда а эцаш. центральни инженерно-технологически службо скважинаш яхара технологена лоаттабу тIахьожам дика вIаштIехьбаккхар. Укх тIехкьарча шерашка авареш йоацаш скважинаш яха елаш хиларо дIадийхар скважинаш яхара, чIоагIъяра, караерзаяра технинаеи технологенеи хаддаиза инженерно-технологически тIахьожам лоаттабелга.

ТIаьхьарча гIуланкха чIоагIа бехктокхам хетаргбола къахьегама говзал лакхъяра а бурув тохара техникеи технологи аргIйоахаш тоалра а чIоагIа терко ерг йола хьал вIаштIехьдаьккхад бригаде. Беррига къона болхлой хьехамчашна дIалу, тIаккха цар кулгал а деш Iомалу уж болх бе. профессе евзала. Яхь леладераштa юкъе хьалха латт опыт йолча бурувдеттарий. шоай гIулакха говзанчий — Н. Ф. Кравченко, А. Менидова, Н. Дудаева, А. Н. Якубова, В. А. Плотникова — вахташ Горячеводски УБР-е производствана чухьа леладьча социалистически яхьа итогерIа В. А. Плотникова елар «Профессеа дикагIвар» яха цIи, хIаьта А. Е. Мирановсена — «Бурувдеттачун дикагIвола гIонча» яхар. Уж шаьккхе а Сийлен улла тIа ваьккхар. Бурув тохача оборудованена профилактически ремонт еча гIулакх деча хана болх тешамен дикеи бу слесарашa: И. Томилина, А. Дудинова, кхычар В. Ф. Кравченкои В. А. Плотникови сакна болча опытан бурувдеттараша шоай дIаьхий опыт намаьрша дIател балха тIарча новкъостанта, гIад а бахе новкъостал ду къоначарна, царна дикадар Iомадеши доагIар диэза хьадехаши бола цар хьехамчаш ба уж. Плотников Василий Афанасьевич Къахьегама Сийлен шин ордена кавалер ва.

Бурув деттача бригаде чIоагIа уйла тIайохийт бурувой вахтаншта юкъе социалистически яхь вIаштIехьаккхара, хан-ханнахьа итогаш ю цу яхьа «1980 шера итогегIа производства лакха культура йола коллектив» яха цIи ялийтар духьа УБР-е леладьча яхье котъяьннарг лаьрхIай бригада коллектив. Из ела цIи кхы тIа а чIоагIйир 1981 шера. «Коммунистически къахьегама коллектив» яха цIи синай коллективана, хIаьта шерра-шерра из чIоагI а ю. Балха тIа сага чоп ца хулаш бригадо болх бу хIанз итт шу даьннад.

СССР хьаь 60 шу дизара баха ма боагIара накъабахар духьа яьржача социалистически яхьо кхы а чIоагIагIа айдаьд советски наьха къахьегамеи политически хьинар. «СССР 60 шу дизара — 60 хьинарча къахьегама кIира» яхаш девиз а йолаш цу яхьа юкъеяхар бригада коллектив. ДоккхагIдола декхар тIаийцар цо — цхьайтталагIча пятилетка шоллагIча шера план 1982 шера 25-гIа декабрь хьатIакхоачаш кхоачашъе.

Ишта белгалдаккха лоа, 1982 шу доладеннача юкхье СССР мехкдаьтта промышленноста бригадашта юкъе леладьча Ерригсоюзни социалистически яхье шоллагIа моттиг льихача В. К. Дудина бригада коллективана «1981 шера МНП дикагIйола бурув детта бригада» яха цIи енна хилар.

Юбилея сийна тIаийца социалистически декхараш толаме кхоачашдеш да. Бригада коллектив шийй низах бIубенна а керда рекорд йоахалургйолаш а я.

З. СИЗОВА,
«Грознефть» объединене нормативно-тохкама станде социалистически яхьа отдела начальник.

Къоначa коммунистех
дола дувцараш

ШИЙ НИКЪ ХЬА А ЛЕХА

Дагадацар Гиреея МахьмадгIире Висангирена ше Грозненски картонажни фабрике балха нийслургва, аьнна. Школе хьехачи дисциплинашта юкъе цун дукхагIа езачарех яр физикеи математикеи. ДIахо а цу предметех йола шийй знанеш кIоарг а еш, физико-математически факультете деша бесам болаш вар Висангири. Цхьабаькъда, вIаштIехьдалацзар цун из. Цхьайолча хана вахара наькъаша вай херцаш а хул. Ишта нийсделча лоархIаме да дагалаьттар кхоачаш хинин диц яьннa воха а ца вохаш, эзараш йолча профессех цаI хьа а херже, цунна беррига низ тIебохийташ болх белга.

Балха ваха, хьахарка дуиха а моттигаш а вайцига. ХIаьта а ше милагIа профессии хоржаргья хацар дукха ха йоацаш 10 класс йистеьккхача зIамигача сага. ТIехкхьара цо лаьрхIар цу хана Грозне хиннача трикотажни фабрике балха ваха. Советски Эскаре гIулакх де ваха ва хьатIакхачалца швейни оборудованега хьожа слесарь а волаш болх бир цо цига.

Нагийча наха дика школи я вай Эскаре йоаккха ха. Укхаза книжкаш тIара а доацаш, кIоаргагIа йовз Даьхе, из лоаре массаза кийча хила Iомаву. Висангире эскаре кийсвеннача хьалхарча деношка дешa дIахьецхар ше денал долаш, тешаме новкъост волга. Из херкар отделене комсомола комитета секретаралла. ТIема а политически и кийчон отличник хиларах тарра ленински юбилейни медаль елар цунна. Даьген наьнаген касткаста письмош ухар тIема даькъа командованегара денал долаш дика воI кхевара барка, яхаш.

Коллективана кулгалдеш вола саг балха говзал йолаш хилара тоъам болаш дац. Эггара лоархIамегIа дар да нахаца болх бе, уж шийна тIехьабаха хар. Къона вале а, коммуниста В. Гиреева вIаштIехьдаьннад из. Цеха начальник хьожавалехьа а цар Висангири нахаца болх бара опыт йолаш. Из хиннав комсомола фабрика комитета секретарь, ВЛКСМ Октябрьски райкома член. Нахаца болх бара дика школа хиннай цунна отделене комсомола комитета секретарь а волаш цо эскаре яьккха ха а. «Со» аьнна ца хеташ, ше кулгадеча коллективо аьначунга ладувгI цо. Доастама хетац цa хоар боккхагIболча новкъостaшна дIахатто.

— ХIара дийнахьа балха тIа къестале делаш дола дешаш къоастаде хала хургдар сона балха а вахара а опыт йола чих уллув ца хилча, — йоах Висангире. Цар цIераш йоах цо:

— Коллективa барт тоабеш, ца хоар дIахьехаш ба 15—20 шера укхала болх беш бола С. Абубакаров, А. Дудаев, З. Катаева, Б. Наурбиев, Н. Салазкина, кхыбараш.

Йоакхо арга хьежжа коллектив а я хьинаре къахьегаш. ТIехкхьарча пхе шера социалистически яхье хьалхара моттигаш йоахаш хьайоагIа картонажни цех. Планал тIех дикка продукци арахийна лакъахаш ю Нохч-ГIалгIайн АССР денхкача юбилейна. Хьинар лакхI ю далинташ къахьегаш и СССР 60 шу дизара яха и ийна мехна юбилейн сийна вахте латташ я цеха кхокке я бригада.

Кхоачалчашид Висангире школе деша вагIача хана дагалаьттар а. Из заочно дешаш ю Нохч-ГIалгIайн университетера физико-математически факультет. ли. экономически а. Берин къахьегаш и а хоржаш. ха а ховш, хержиб цо и факультет. Экономика, экономически дешаш ха дезаш болх ба цо бер.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.
СУРТА ТIА: В. Гиреев.
Н. ПЛИЕВА сурт.

ТОЛЬЯТТИ. ЛаьрхIача ханал дикка хьалха заказаш кхоачашдаьд «Уренгой — Ужгород» яхача газопровода гIишлонхой заказ «Трансформатор» яхача производственни объединено болхлоша. Экспортни трасса газоперекачивающи станцешта йола высоковольтни трансформатораш кийчъе болабеннаб уж. ВIашагI а елла Уренгой дIалхьийтай эггара хьалхара агрегат.

СУРТА ТIА: газопровода лаьрхIа аргIанара трансформатор вIашагIйоллаш ба СССР хьаь 60 шу дизара хетаьча социалистически яхье хьатхалаттараш — КПСС XXVI съезда цIерагIа Александров Николай керте латта бригада.

Ю. БЕЛОЗЕРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

● АГРОПРОМЫШЛЕННИ КОМПЛЕКС: ОПЫТИ ПРОБЛЕМАШИ

РОССЕ КХАШ: ПРОГРЕССАХ ХЬАХИННАР

АПН корреспондента Борисов Олега хаттараштa жоп тел Российски Федераце юрта боахама министра Флорентьев Леонида.

— Российски Федерации — из я СССР ерригача территоре диъ даьнъех цхьа дакъа. 140 миллион хIаиа бац аьнна баха нах, мехка гулдеча деррига ялатех из совгIа. Укх тIехкарча хана, керттерча даькъе ялат телар ше хиларах гарра. Кхачан програмага хьежжа дикка дукхагIа гулде деза цо ялаташ. Белгальаь планаш кхочашдьяра дер фуд?

— Хьалхагiа лоаца дув [illegible]

Деррига гулдеш дола ялаташ алсамдахара планашка керттера уйла тIайохийт хьувкъам лакхбара. Цу гIулакха хIара районе, колхозе, совхозе илина боарамагIа юкаекхулi моттигера башхьалолаш хьалаш терхалдеш йола. Цхьаи лар да тIа лаьтта делалдара система. Йоаьал уггара шьара арениш йолча районашка ялатий боахам дIахо дегIабоалабараш цир болхшигIа хилийтараш лоархIаме да боккъонца дикка озрадотна дер удобренеш яхьан цIена пареш тIайола гIаьхкьа дика лаьтташ юкъедоалидар.

ХIаьта минерални удобренеш лаьна аьлча, укх тарпарта шерашка республиканна дукхагIа кьа мел телараш керттерча даькъе ялатийгеи дикиьвраншеи йоахийтарьяв [illegible]

[illegible]

кIиш гIехдина ялат Къулбаеда Кавказа, Поволжья, Урален СибарегIени шаьрача районий боахамашка тешаме дукхагIа даха.

Къаьсти чIоагIа йоакхо ю берцеи гречихаи хьувкъам лакхбараи гулбареи. эггара кхаьхха Российски Федерацe Центрально-Черноземни Нечерноземни зонай, Поволжья, Къулбехьен Урала, Малхбулен СибарегIен колхозашкеи совхозашкеи. Дикка дукхагIа пайда эзаргба доаккьара лаьрхIача ялатий. белгала аьлча, хьанкIий ресурсаш алсамъяхара йолча торонех.

— Къайле мичай, юрта боахама толамаш дуккхача даькъе квалифицированни механизаторашца юрт Iалашъяь хилариж тийша долаш. Цу хьаккехьа миштa латт гIулакх Российски Федераце?

[illegible]

учреждениеш, гIулакхаш деча сфера предприятеш.

Уж гIиреаш мел дукха да хьахьокхаргда укх цифраша. ДIаихача пятилетке республикерча дукхьаь цхьан Нечерноземни зоне чуIа цIенош, сервиса объекташ, культура цIенош, деша даха ха йоацача берий учреждениеш хьалъяра, наькъаш, даккара дIадахийтар 5,8 миллиард сом. ХIаьта ужиамо долча гIулакхаш укх, цхьайттагIча пятилетке хьокхадаьд 10 миллиард сом, цешта аьлча шоаза гарга дуккагIа. ХIаьта республика бIарчча хьойнача, ужиамо долча гIулакхашка доххийта йахча 60 процент дукхагIа хурда.

Механизаторий къахьегама хьалаш [illegible] эффективность [illegible] [illegible]

Механизаторски кадраш [illegible] [illegible]

автономни республикашка лакхерча классашкара дешархой тIехь-тIехьа дукхагIа бус шоай колхозашкеи совхозашкеи балхаш де.

Цу тайпара, юрт социально эргIаккхара, къахьегама хьалаш тоадара дешаша гIо ду кадрови проблема къоастаяра а.

— Укх шера решени йий юрта боахача къахьегамхой вахара боарам дIахо лакхара тIедерзидаь гIулакхаш чакхдоахаргдолча гIулакхии хьакьехьа. Российски Федераце миштa хургда из хьадда?

— Юрташкарча къахьегамхой хьалтоаро теэр — хIанз вай мехка кхоачашъеш латтача Кхачан программах дIадакхьа йиш йоацеи хьахIамегIарен дакъа [illegible] цхьа масал.

Укх тIехкьарча [illegible] [illegible]

юртбоахама предприятех болхлошта, специалистaшта гIулакхерча цаха, нагахь санна юрта балхаш деши дIацига бахаши уж бале. Оцу тектарага кхачалца приусадебни участок ду «Кхачаца» яхача деша массен фу аьлча, из да. приусадебни участка боарам къоастадена хана дезалхой дукхал а хIаьта [illegible] цар къахьегама хьинар а боарам а терхалдеш хилар болх дикагIа [illegible] [illegible]

[illegible]

Грозненски района «Юбилейный» совхозо 1 ноябрь хьаттIоотташ ухх шера паччахьалкхенга дуьх доккхара план кхочушбина 131 процент, хIаьта шура йоккхара план — 110 процент.

Укх шера итт бетта хIара кхоабача IаттагIара 2063 килограмм шура лыкхай хьайбаш леладераша. Ца дIадахача шера цу юкъа яьккхачунца ийшйинча 9,4 процент дукхагIа я.

ХIанз дийнахьа хIара Iаттагара 7 килограмм гаргга шура йоаикх хьайбаш леладераша. Карара шу чакхдалалехьа ккы тIа 70 тонн шура пачмахьалкхенга йохка лерхIаш ба укх. ХIаьта планал совгIа цар укх шера ехна шура 115 тоннага дIакхоач.

Доаркашта юкъе лэржача социалистически яхье хьалхара моттиг лыкхай Ленинен Къахьегама Цеча Байракхен орденаш лелаеш йолча Старосунженски юрта Совета депутата Хожбахмадова Захнита. ДIабахача итт бетта хIара Iаттагара 3353 килограмм шура лыкхай цо, шера планигIа яккха йоагIар 2700 килограмм йолаш.

Цо санна хьинаре къахьег доаркаша Уцнева Мизана, Исаева ТIауса, Хасимикова Лейлас, Хасанова Белитас.

С. АУШЕВ.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) «Юбилейный» совхоза доаркаш Исаева ТIаус, Хожбахмадова Захнит, Хасанова Белита.

В ЮНЦЕВИЧА сурт.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча

Совета Президиуме

СОВЕТИЙ ЛОАРХIАМ ЛАКХБЕ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума аргIан заседани хилар. Цига ладийгIар «Урус-Мартана халкъа депутатий Советаша шоаш долл деча территореш тIа боахамеи социально-культурни гIулакхаш чакхдахара парте XXVI съезден КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумен решенешка хьежжа кулгалдара даькъе беча балха» хьакъехьарча Урус-Мартана райисполкома председатела М. П. Бажаева докладага.

Укхаза белгалдаьккхар, боахамеи социально-культурни гIулакхашта кулгалдара даькъе Урус-Мартана халкъа депутатий Советаша беча организаторски балха боарам парте XXVI. съезден КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумен решенеша дIадехарашка хьежжа ца хилар.

Района Советаша а цар исполнительни комитеташа а кхоачам боллаш оарцагIбахац къахьегамхой карарча шерен цхьайтталагIча пятилеткан планови заданеш кхоачашъяран тIехкхоачашъяран. Районни Совета исполкомо ледарло ю отдели, управленей, предприятей, организацей кулгалхой белгалдаь гIулакхаш. тIаьннь решенеш, планаш, дехкараш хаинахьа кхоачашдарах бола бехктонхам лакхбара. кIоаргга гучадахац кхоачамбоацарий бахьанаш.

Районни а дуккхача юртий а халкъа депутатий Советий исполкомаш лерттIа оарцагIъювлац организационно-массови болх тоабара. Дуккхача юртий Советий сессеш (Рошничурча, Тангински, Алхазуровски) депутаташ кIеанга тIаболаш, цар хьинаре дакъа ца лоацаш чакхъювл. Сессешка массаза яц тIаьнйаь решенеш белгалдаь гIуланхаши чакхдахарах, депутаташа яь критически замечанеш кхоачангъярах информаци Районерча Советий депутатеша теттара кIеанга пайда нибу гIулакхаш тIерча наьха балха харжархой накъаш кхоачашдара тIахьежам латтабара лоархIаме форма йолча запрос хлара йолча депутатий бокъонеш.

Райисполкомо, юртий Советий исполкомаша (Грушевски, Шалажински, Гойски) а йоагIача беса координаци яц массаларча комиссей балла. хIаьта ца бахьан долаш цхьайолча массаларча комиссеша кхоачашъяц законодательства шоашта енна полномочеш.

Боахамеи социально-культурни гIулакхаш чакхдахара а тIахьожам лоттабара [illegible] ла пайда нибу районерча Советаша депутатеи группаши депутатски постийн торонех.

[illegible]

Юкъерча республикански боарамал лохагIа я соахка цу хана лыкха хиначул 200 килограмм кIеэнгагIа а я карарча шера хьалхарча ийс бетта яьккха шура. 87 процент мара кхоачашъяьяц пачмахьалкхенна шура дIачу ялара кхаь квартала план

Дуккхача боахамашко во яьй хьайбашта йола Iаи кийчо, кхоачашъяьяц общественни хьайбашта доакъар Iалашдара заданеш.

Цlенхаштта кхоачамбоацараш да баха нах торговле, быта, медицински, культурни даькъе Iалашбеча.

ТIаьйцача соцам тIа белгалдаьккхар, Лакхехьарча Совета Президиумо боахамеи социально-культурни гIулакхаш чакхдоахача кулгалдара даькъе Урус-Мартана районерча халкъа депутатий Советаша беш бола болх эсала хилар. Халкъа депутатий районни Совета исполкома (М. П. Бажаев) теркам тIалостабир юрта боахам дегIабоалабечарей Кхачан программа тIа белгалъяь мероприятеш кхоачашъечарчеи цIенхашттача кхоачамбоацарашта.

Урус-Мартана района халкъа депутатий Совета исполнительни комитета тIадиллад соцам тIа белгалдаь кхоачамбоацараш дIадоахилга. Районерча халкъа депутатий Советий эттара лоархIамегIара декхар лоархIалда парте XXVI съезда, КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решенеши агропромышленни комплекса балха дешай хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета соцами практически кхоачашбара тIаберзабаь бола организаторски кхетам балареи болх ма могга чIоагIбари аргабаьккха тоабари.

Халкъа депутатий Советашта моладолда:

— организационни кхетам балареи болх хьадда дола экономически социально культурни декхараш кхоачашдарца аьхха бунзар. Конституце еннача полномочеш наьха быта, вахара еррига батIош тоаяра, цар материальни культурни хьаштаи кхоачашдара бизза пайда ни бела;

— Советий сессешна, исполкомии массаларча комиссей заседанешка хадданла хьежа дела совхозашо, предприятеша, организацеша, цар производственни подразделенеша пачмахьалкхен планаши социалистически декхараши кхоачаш миина ду, Iалашде дела балха еррига участкашта аьхха организованноств Iадилла декхар кхоачашдара дисциплинеи кулинтал[illegible]

[illegible]

Хьалхалаттарий мугIараш шерлу

Арахеца продукци аргайоахаш, из дикагIа хулийташ хьабоагIа «Красный молот» завода машиншъераш. Ерригача продукцех 93 проценташ тIехъир пачмахьалкхен дикала Знакаца белгалъьккха я.

Завода болхлой, инженерно-технически болхлой дагим а хинаб производствана кердадар юкъехулаш, социалистически яхье хьалхалаттача мугIарашна болаш.

Уж шоай дика традицеш сийлена дIахохьош хьабоагIа машиншъераш. Цар догрьаьа а долаш хьаллаьцар «СССР вIашагIъелла 60 шу дизара 60 хьинареча къахьогами кIира» яха москвичий патриотически болам.

ХьатIадоагIача юбилейни шера итогех социалистически яхье эггара хьалха юкъехьар яр кузнечни цеха коллектив. Ца шерра хьаллаьцар массайолча цехий, бригадай коллективаша

Предприяте парткомо, профкомо, комсомола комитето социалистически яхь шерра дIайоаржайир. Цох доккха беркат даьлар. Дерригача технико-экономически хьокхамий итт бетта план кхоачашъяьй, хIаналехьа цхьайтта бетта план кхоачашъяь бригадаш а кIеанга яц укхаза, планал совгIа арахийцай бIаьш эзараш сома маьха продукци, графикал дикка хьалха а лыина къахьег завода коллективо карарча бетта а.

Октябра 65 шу дузача денна накъаболхаш завода болхлоша дIайихьача «Профессех дикагIвар» яхача яхье котбиннараш елар памятни вымпелаш, сийлен грамоташ, маьхера совгIаташ.

Хьалха латтача мугIарашка ба № 2 йолча цеха токарь Финогенов Николай, пхелагIча цеха дикагIвола котельщик Аристов Леонид, ворхIалагIча цеха фрезеровщик Пыженков Евгений, № 8 йолча цехера слесарь Пронин Валерий, иийтталагIча цеха хьалха латта огнеупорщик Барахоев Мухьмад, газорезчик Заводнов Михаил, котельщик, СССР Лакхехьарча Совета депутат Рыженков Евгений, цуна цхьаьна болх беш йола Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат, Ленински комсомола преме лауреат, газоэлектросварщица, коммунист Умалатова Сажи, дукха кхыберш. Уж а цар новкъостий а хьаттIадоагIа 1983 шера чотагIа къахьег-гаш ба. Шоашта уллув болх беш болчарна дика къахьегама масал тел цар массане а.

Хьаькала къахьегаш болча наьха цIераш йоахача хана. са белам ба нохчий цIамигача сага, комсомольца Титаев Сулеймана цIи яккха, лхаш дувц завода парткома секретара Пучков Евгений Ивановича — Тха коллективе из балха вена диъпагIа шу мара деце а массанена а масал толаш ва из Коммунистически къахьегама ударник, тIехьарча шин шера итогех социалистически яхье котвоьннав, хIанз хьатIадоагIача шера март бетта чотагIа болх беш а ва.

— Мехкдаьтта промышленноста эша оборудовани арахец оаха, хIаьта со ва царна эшаш йола коробкаш хьаеш. Цар дозал да 250—300 килограмм. Цу коробкашта эша тайп-тайпара операцеш кхоачашъю оаха. Цхьане цилиндраш ю, вокхо Iургаш доах, хIаьта кхоалагIчо харшаш доах.

Нагахьа санна цхьа болхло ара ца валча хьалхагIа бригада коллектив юсар болх дIахо бе йиш йоацаш, хIаьта хIанз из операци а, моллагIа кхыяр а кхоачацIъе ховрга моллагIчоа а. Цудехьа 200—220 процент дех нормаш кхоачашъю хIаране, дIахо дувц парткома секретара.

КIезига бац цехе дика къахьегаш бола нах а. Царех я токарь Васюкова Валентина. Пятилетка кхоалагIча шера чотагIа къахьегаш я из хьинар долаш кхалсаг. Иштта дика болхло ва токарь Ахматханов Саьлам. 25 шу да цо цу специальностах болх бу. Пожха говзал йолаш, цIийна ховр къайла ца хьош. Iимерза саг ва из. Дог раьза а долаш дIадовзийт цо шийна ховш дар шийна зIамагIа болча новкъосташта. Дика хьехамча ва из. ХаьагIа. бехктонхамегIа бола болх кхоачашбар цунна тIадулл массаза а. ХьатIадоагIача шерара август бутт чакхбоалаш латт цуй [illegible]

Х. ТАРАМОВ.

БЕЛОРУССКИ ССР. Минск [illegible]

СУРТА ТIА: [illegible]

А. ТОЛОЧКО сурт. ТАСС фотохроника

Доазол дехьара

ЧССР. Чехословаке целлюлозно-каьхата промышленность тоаме детIайоалаелга дукхагIча даькъе шоагIа чакхйоаккхача бийда лах тийша я Республика йоккхагIъярех йола макулатура чакхйоаккхаш йола предприяти Штурове (Малхбузен Словаке) я, хоам бу ЧТК агентствае. Предприяте болхлоша, инженерно-технически болхлоша хьинар кхо ца деш болх бар, чехословацки машиншъераша новкъостал дар бихьан долаш, хIана чакхйоаккхаш йола бийдал 120 эзар тоннаш кхоачаш йолча Штуроверча предприяте мощность гаргIарча хана кхы а 40 эзар тонн лакхлургья.

СУРТА ТIА: автопогрузчика водитель Хагралова Хелена — предприяте дикагIболча болхлоех цаI.

ЧТК—ТАСС сурт.

Социалистически мехкашкара хоамаш

ДЕЗАЧА ДЕН СИЙНА

СРВ гIишлош хьалъеча шерра яьржай СССР хьахинна 60 шу дизара сийна йола социалистически яхь. Черни яхача додача хи тIа Хоъабин оалаш йола гидроузел хьаллеш йоккхача вьетнамски болхлошеи советски специалистешеи кулгаш лаьдаьд «СССР 60 шу, дизара — 60 ударни ди» яхача деникагIа йолаенначa социалистически яхьа договора. Вошал долча мехкаша цхьон гIулакхаш леладаро, кердача техниках пайда ийбаро йиш хилийтай гидрогIишлонхой шера йола плановни задани октябрь болалуш 85,2 процент кхоачашъе.

Ханое. Цlеча хиша Тханглонг яха тIий тулаш йоаллача советско-вьетнамски коллективо яхь йоласлча белгалдаьхад [illegible] лоархIаме халкъбоахама объект ма хулла сиха цIа ль лкхара даькъера беррипей а хIаране а бехктонхам лакхбара тIадерзадаь хьадда дола гIулакхаш.

КПВ ЦК Политбюро тIаьйцача соцам тIа белгалдаьккхад Вьетнаме чакхйоаккхаргхилар советски халкъо коммунизм хьалъеча даьха толамаш наха дIадовзийтара тIаерзаль кампани.

(АПН).

СОВЕТСКИ ЗАКАЗАГIА

Венгерски кемаши кранаши еча заводе хи тIа даьккхад автоматически управлени а йолаш дола 2400 товра ниэ бола, 51 метр дIаьхен ткъо метрга гIоргаш лакхен дола буксир-талнач. Кердача кема конструкци советски партнерий заказагIа эргаьккха тоаьй ВНР специалисташа. 1985 шерага кхаччалца йолча хана 30 цу тайпара дола кема дергда венгерски предприяте СССР лаьрхIа.

(Будапресс — АПН).

ВАРШАВЕ МЕТРО

Варшавски метро хургья 23 станци. ПНР-еи СССР-ан юкъе экономически технически даькъе цхьан гIулакхаш леладара хьалъехьарча соглашенега хьежжа, Польшана лургья технически документаци, оборудовани, машинаш, цу даькъе метро лине цхьоалагIча участке эксплуатаци яра йола вагонаш а. Советски специалисташа гIо дергда польски коллегашта юкъарчал доацаш гIишло хьалъеш латтача моттиге. «Натолинская» яхачунгара «Пулавская» яхача станцега кхаччалца йола 7.5 километр йаьха хьалхара участок — йиъпех наI дIаяла лаьрхIад 1088 шера.

(АПН).

БЫТА СЛУЖБА

Бытовой гIулакхаш ду верда центр — советски монгольски гIишлонхой совгIат — кхаьчай дукха ха йоацаш [illegible] оалаш йолча монгольски гоьрда бахархошна. Цуна чуйоагIа йоккха универмаг, кафе, столови, бериг шурий кухни, аптека, фотоатели, парикмахерски, сахьаташ, телевизораш, электробытовой приборий тоаме мастерски. Дийнахьа 13 эзар сага гIулакх ду [illegible]

[illegible]

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЛЕНИНСКИ НАЬКЪ ТIАРА ЦА ДОВЛАШ

Укх деношка дерригача дунен общественности а массови информаци средствай а тергама юкъе моттиге латт КПСС ЦК Пленума итогаш, цига КПСС ЦК Генеральни секретара Ю. В. Андропова даь къамаьл, СССР Лакхехьарча Совета сесси решенеш. Доазол арахьарча комментатореша белгалдоах, чIоагIа нах тешабеш Москве белгал ма даьккхара, Советски Союза арахьара политика хуцца ца луш, КПСС XXIV, XXV, XXVI съездий решенешка белгалъйьча тайпара юсаргья, яхаш. Ленински наьнъ тIара ца довлаш хургхилар а КПСС-ен Советски пачмахьалкхени дуккхача хана лаьрхIа стратеги цхьайтталагIча пятилеткен бIарча хьаннцача 80-ча шерашкеи дIахо хьоргхилар а дIахойт.

«Ше къамаьл деш Ю. В. Андропова хоадам боллаш жоп деннад Л. И. Брежнев кхелхачул тIехьагIа КПСС-ен Советски пачмахьалкхени дунен халкъашта юкъерча гIулакхашкара никъ хувцабала мег, яхаш хиначи малхбузехьарча советологашта, — язду «Руде право» яхача чехословацки газето. — Из жоп хьадда да «СССР машара политиках юха ца йоалаш хургья», Французски «Юманите» белгалдоаккх: «Кхохкам кIаьдбара тIадерзадаь долаш дIадаха 70-гIа шераш адамаш чоалханеча исторе чухь, шийтайпара ца ховш хинна хIама дар, яхаш цхьаболча малхбузехьарча деятелаша хабараш дунье а КПСС ЦК Генеральни секретара чIоагIа дIаьннад: «А. кхохкам кIаьдбара политика — из дIанха этан яц. Кхоане я цунга».

ЧIоагIа машар Iалашбар, шоай лоаме хилараш социальни прогрессаеи йола халкъий бокъо лораяр — иштта да Советски Союза арахьарча политике хуцца ца луш дола лерхIараш, яхаш [illegible] «Таймс оф Индиа». ДПА малхбузегермански агентства белгалдоах, СССР-о цIаькха а дIахьекхар гучча хьа а цIенача дег тIара а цхьана гIулакхаш леладе хьашт долаш долча дерригача мехкашца гIулакхаш леладе ше кийча хилар.

ВашагIкхийттача «Штатий кенайоахоно, радиос, телевидене белгалдаьа хаддина гергаш Iоадари тIемаши лоши Iе могаргдолаш из адамае, нагахьа санна шийкхоане лорае цун белам беле, аьнна дола КПСС ЦК Генеральни секретара дешаш. Советски кулгалхочо белгалдаьккхад, аьннад Си-Би-Эс яхача телекомпанe. Москва шийсхо миниятара тIехьа, шинна а [illegible] хьашташ лархIара тIехьа йола. Советски Союзо [illegible] оагIонахьара гергаш дIаладхара цхьаьне а дог ма доаладда, аьнна хьадда хьалха а даьккха КПСС ЦК Пленуме, язду «Вашингтон пост», дIакхайкадаьд США-ца ра гIулакхаш тоаде кийча хилар тайпаннарча доаьхоша СССР хьалхагIа а юхаа [illegible] дIадеха ваша дувнлла башха корта болаш хIама дац, аьнна.

[illegible]

юкъера империалистически вIашдухьаленаш цIаьккха чIоагIъяларо дикка холуш хийнаб тарифий торговлен хьакъехьарча генеральни соглашене (ГАТТ) доакъашхой долча 88 мехка арахьарча торговле министрий кхыча лаьхе латтача викалий боараме гулльча Женеверча 38-гIча сессе болх.

Из дунен халкъашта юкъера форум 34 шу долча ший исторе чухь хIанз кхоалагIа гулъений министрий боараме. Хьалха хиначa сессешка, дукхагIча даьгье США-га хьалхле а йолаш, дийнад соглашене доакъошхой долча мехкий торговли хувцамашта дIахо либерализаци яра хьакъехьа. Цунца цхьана Вашингтон гIийртай американски йоккхача транснациональни монополешта практически лаьрхIача кхыча мехкашкарча рынкашка бода никъ хьабеллалга Iалашде. Американски экономика ина торговли экспансионизма цу политикен кхоалагIча мехкашкара товараш США чурча рынкашка ца кхоачийташ лорадаран толам боаккхилга Iалашде делаш хиннаб.

Капиталистически мехкашкара хьал хIанз хоадам боллаш хувцаденнад. КIоаргга экономически кризис дIахо йодаш я. хIаьта экономисташта хетачох, цунна кIалхара бовлилга гуш а дац. Инфляце темпаш дегIаух, производственни мощносташ дIахо эшалуш я. США хьабе болх боацараш 11 миллионал тIехьбаьннаб, хIаьта «Юкъарча рынке» — 11.5 миллион (из официальни данеша хьахьокхар мара а дац). Цу хьале малхбузехьарча дунен тIа чIоагIлуш йоагIа торгово-экономически вIаш духьаленаш, партнерий четагIа кризисни тенденцеш дIаяхара чоалхане проблемаш къоастае мехкаш гIертилга. «Юкъарча пирога боарамаш кIезиглу, хIаьта, хIаране бе зам ба шийна цунах чIегилг инкха, — яздаьд «Форчун» яхача американски журнало. — Цудухьа хьахинна лоалахоцун чотагIа шийна пайда баккха хIаравар гIерташ йола атмосфера».

Сессе США. «Юкъарча рынка» доакъешхой долча мехкий. Японе викалаша даьча къамаьлаша хьахьекхар цу тайпара ираеннача конкуренце атмосфере дика кIийле тоаенна протекционизм — чура рынок гонахьа барьер а оттаь лораеи экспорта субсиди ен гIерташ хилар США викало У. Брока. Европейски сообществой комиссе председатела заместитела В. Хаферкампа (ФРГ) къыча оратореша «протекционизм» леламо, торговле парлIатонаш телхаю, яхаш доахаш шоайта вIаш дехкаш дийцад.

[illegible]

ВАШИНГТОНА КХЕРАМЕ НИКЪ

ХIанзарча США администраце тIехь-тIехьагIа дукхагIа Iоаду адамлеина валар даьхаш дола гергаш, дунеиеи халкъий кхерамзленнел цIенхаштта кхерам тIа а оттабеш. Из бакъдеш дарех нерда хIама да эттара хьалха тохаргдола гера санна Пентагоно лоархIаш йола «МХ» яха керда межконтинентальни ядерни 100 ракет кийчъара хьаьехьа укх деношка КIайча цIено тIаьйца решени. Царех хIара ракета тIа латт IалаьмаIе бониха низ бола декъалуш индивидуальни хьожадеш дола керттера 10 дакъа. Уж ракеташ оттаергья Вайоминг яхача штатерча Фрэнсис Уоррен оалача США ВВС базе. Керда ракетни система болх бе йолалургья 1986 шу чакхдоаллаш. Цу милитаристски программата дIадодар. США правительства официальни хьакхайкабаь эттара лохагIа лаьрхIача а хула мах астрономически боараме ба — 26 миллиард доллар.

Цунца цхьана Вашингтоно машара гIулакха кхераме бола никъ а лаьца. вIалла а ца хиннача тайпара стратегически гераш Iоаду, сихагIа хьалъе гIерт «Трайдент-2» яха ракеташ, стратегически бомбардировщикаш. Балловане дерригача тайпаех йола геттара гаьна кхета ткъамаш дола ракеташ. 1990 шера американски военшина лерхIалхха шийн стратегически ядерни зарядий арсенал 20.000-нега кхоачае. Иштта, адамае ядерни катастрофа доалонга кхоачаю из.

Администраце решени мега а еш, банкха къайлагIа а доацаш президента Рейгана дIахкайнадаьд «МХ» яха ракеташи кхыдола гераши дIанийсе гIертилга из США-га вIалла шеко а йоацаш СССР-ал дукхагIа «тIема совле хилийта», миччахьа а цу даькъе ядерни конфликте а США-га котало йоаьххитара Iалашдара эшараш хьаххагIе а хьадайта лерхIаш да. Цу тайпарча установкаша бокъонца тешал ду США арахьарча политика никъ агрессивни хилара. «МХ» яха программа кхоачашъе бола луча хана Вашингтона ца ховш хила иша яц ОСВ-1, ОСВ-2 хьакъехьарча договорий керттеръярех [illegible] цхьан положенна [illegible] пусковой шахташ хьагерьяд аьнна тIаьйцача декхара дукхала йолча. Хоаш [illegible] КIайча цIен цу тайпарча [illegible] лаьхо Европе гераш стратегически дараш [illegible] ядерни дараштa доаллуш [illegible] тадареи хьакъехьарча Женеве ена переговорий прогресс [illegible] новкъостал [illegible]

[illegible]

Ю. ДОКАТИН, В. ЖОЛКОВ, В. МАТВИН (ТАСС).

ЧЕЛЯБИНСКИ ОБЛАСТЬ. Красноармейски районерчу Миасски лхача юрта уьх шера эксперимент ю; «нулевой» оьллаш йолча кхаь классе дешаш да ялх шу дьнна 7-5 бер. Опыт йолча педагогаша хьалхе а леласи царна хьех арифметика, эрсий метта грамматика, къахьегама приемаш. Бераша еш йола урокаш сакъердаме чакхъюра, занятеш, ловзараш, салоІилга, физкультура дика тардеш леладу уьхаза.

СУРТА ТІА: педагог Мария Ивановна Сакулина «нулевой» классерчу дешархошца занятеш еш я.

Б. КЛИПИННЦЕРА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬИНАРДАРИЙ СЛЕТ

Бокъонна дола нигзашка, гевзалга, ховрашка хьажар а хинна дІаоттар г. Грозне Ленина цІерагІча ДК хиина школьни къахьегама объединенеш республикански слет. Шоай цІей СССР хьаь 60 шуи «Са республика къахьегама юкъебода са къахьегам» яха акханара къахьегама четверть вІашагІъелла 10 шуи дизара хетаду къонача къахьегамхоша.

Къахьегама объединенеш чІоагІа раьза хинна тІаьхьйа дешархоша, педагогически коллективаша, шерра дІаяьржай уж. 1973 шера, акханара къахьегама четверть эггара хьалха хьакхайкаяьча хана, ялх миллион дешархой бар цунна юкъе дакъа лоацаш, хІаьта хІанз 8 миллион совгІа ба.

Республикански слет ше хьасллаш, комсомола Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара Г. Х. Эльмурзаева аьлар:

— ЗІамига саг ше шийца доал деш вола саг а хинна дІаоттац боккъонца дола гІулакхаш кхоачашде волавелча мара. Къахьегамо ше алкха къахьегам хиларах лаш кхетам, сийлахьа уйлаш кхоачашъяр духьа, общества духьа, вай мехка коммунизм хьалъяр духьа къахьегаро [illegible].

Цу гІулакхашта лаьрхІа бар 274 дешархой производственни бригадана, 41 лесничествана, лакхерча классашкарча дешархоша къахьегаши салоІаши хиннача 35 лагере вІашагІкхийттача 56906 дешархочун укх аьхки хинна къахьегам.

Юрта боахама специалисташа кулгал а деш, къонача къахьегамхоша 5000 гектара тІа хьал а кхебаь чуийнар хьувкъам: — ялат — 7933, бьцадаараш — 10400, технически культураш — 50775, сом — 14508, комсаши харбаз-пастеш — 90506 центнер.

Укх шера итт классаш чакхъьккачул тІехьагІа юрта боахаме болх бе сецал 3820 зІамига саги йоІи. ХІаьта 2375 саг юртбоахама ВУЗашкеи ПТУ-шкеи деша вахав, Царех дукхахбараш шоай боахамашка балхаш де бьхкаб школай дешархой производственни бригадашка къахьеген професси кхетаеи Іомабеш а болаш.

Хийцца кадрай «пхьоале» я ала метаргдолаш я Шалински районерча № 1 йолча Бачи-Юртовски юкъерча школа дешархой производственни бригада.

1981 шера итогегІа дешархой бригадай еррироссийски хьажаре котъьлнна хилар бригада, РСФСР юрта боахама министерства кхоалагІа преми хьожайир цунна, цо дакъа лаьцар г. Омске хиннача дешархой производственни бригадай Еррироссийски слете.

Кхачаи программа кхоачашъеча юкъе бригадо дакъа лацарах шин новкъостех доккхал а деш слетага рапорт делар ворхІлагІча классе деша ягІача Хадыхаджиева ПаьтІамата.

— 1982 шера тха бригадо производственни балхаш дарал совгІа, лоамашта юхе юрта боахам зелабара дешашка хьожача Къулбаседа - Кавказски Іилма - тохкама институто задани а еина, опытнически болх а баьб. Кхьметтел тха Іилман кулгалхошта а вІалла дага ца хиннача тайпара дика хІамаш карагІдаьлар тхона. Оаха дІахьекхар, Шалински района хий ца дехкача лаьтташка товарни коартолий лакха хьувкъам кхебе йиш хилар.

Яьча опыташа хьахьекхар, оаха техкача коартолий 17 тайпарча сортех Куйбышева цІерагІча совхоза лаьтташка дІадийча пайда дикагІа магІча лургба.

ХІанз 12 шу дизад Наурски юкъерча школерча Іалама къонача доттагІаша хьу кхеяра Наурски лесничествана новкъостал ду. Бераша лораеш я 163 гектара тІара хьу. ХІанз бераша карайцар Іалаьмате чІоагІа лоархІамеи пайданеи гІулакх да. ГІум мара хІама йоацача аренашна хьу дІайогІа лаьрхІад цар. Укх шера гІомара аренашка йоагаеш бІайха хьежача маьлха кІал гулдаьд цар джузгуна, гладиша, ихьичи культурай 40 килограмм фу.

Гулдаь ги школьни лесничества членаша 3,2 гектара тІарча питомнике дІадув. ХІаьта хІара шера сатувлаш хул уж цар эІирг тохарга, 8—10 сантиметр лакхдаларга бакьда, чІоагІа терно, иоакхо е езаш болх ба из. Лакхъеначул тІехьагІа дІабоІ уж аренашкара гІомарам чІоагІъяр духьа.

Дукха ха йоацаш гІомара аренашна мехвурке дихача бераша бІаргадаира шоай къахьегамах дьнна бериот, тІаккха кхы а чІоагІагІа чиншар уж шоаш беш бола болх чІоагІа лоархІамеи бара баргбоацаши хиларах.

ХІара шера дукхагІа шер [illegible]
чу цар тесса [illegible]

Къонача [illegible] ЦТАССР [illegible] Мовлаев Султан Махмудовича аьлар:

— [illegible]

З. РОШНА.

«ХЬАЛБАН БОАХАМ — КАГИРХОЙ БАЛХА ФРОНТ»

Тахан хьайбай боахама аффективность лакхъюлургьяи, наггахьа санна кагирхоша вига хьинаре дакъа лоацаш ца хуле. Цудухьа тамаш а яц комсомола ЦК из тІахьехам мехка а цу даькъе вай республика а школьникаша цу сакьате хьа лацар.

Масала, Бурунски юкъерча [illegible] Кузьмина Светланас кулгалдеча бригадо «[illegible]» совхоза базе уих аьхки хьалкхебаьб 2000 Іаьхар, 50 Іаса.

Кролиташ дика [illegible] Ново-Щедрински, Червленски, Курдюковски, Лермонтов-Юртовски, Буденновски юкъерча школай дешархоша. Цар [illegible] пачахьалкхена дІа [illegible] 700 кролик «Гехинский» совхоза ферме хьинаре [illegible] Даласи Валида Тьбаласи Жабраьилов [illegible]

ГІонтІарча юкъерча [illegible] дешархо Дамаева [illegible]
[illegible]

Эзарна болча энтузиаста шин доккхал а деш лелаю доагора аппаратура Вильнюсски завода спортивни эмблема. Из да предприятехІара шоллагІвола болхло спорт лелаеш ва лхилга.

«Кибернитис» яхача заводской волейбольни команда укх шера мехка хьалхе лакха лакхерча лиге ловза бокъо яьккхай.

Виндсерфинг духьа езараш тракайски Іамарч долча хул. Заводо литарни приз оттаьй еррига республике из спорт лелаеш яхье баьина котало яьккхарашта тела.

Заводе спортивни вахар лакхача боараме долга хьахьокх укх цифраша: укх шера заводера ихв спортсмен спорта мастера ціи еина ва, пійсенех мастералла кандидаташ хинаб, цхьа эзари ох эзари совгІа дола завода болхлой ГТО значкисташ хиинаб.

СУРТА ТІА: арг1анара тренировка е кийчлуш. Аьрдехьара аьттехьа — спорта мастералла кандидат электрик А. Пундис (№ 70 йолча машинаца), дукхаза республика чемпион слесарь Р. Парагис, профсоюза завкома председатель О. Гумбрис, доагора аппаратура Вильнюсски завода Дукштасски филиала керттера инженер, спорта мастералла кандидат С. Грашис, автогонщикий заводской команда тренер А. Алексеюнас.

А. САБАЛЯУСКАСА сурт.
ТАСС фотохроника.

50 ШЕРА—КЕПАЙОАЗОНЕ

Тахан кхоалтлъеш итт шу дул республике дика вовзаш волча журналиста Воронин Сергей Тимофеевича, царех шовзткъе итт шу дІаденнад цо кепайоазон балха.

1930 шера город Пятигорскера № 1 йола школа чакхъьккхачул тІехьагІа из балхаш деш хул г. Грозне — Ленина цІерагІча культура Дворецера художественни отдела заведующи, Кизлярски райсовпрофа культотдела заведующи, г. Махачкале — «Электросеть» завкома председатель волаш.

1932 шера деш газеташка къахьега волалу. Юкхьанца корректор волаш, цул тІехьагІа ведомственни газетий редакцей секретаралла, технически редакторалла, «Дагестански правда» литературни сотрудникалла балхаш даьд.

ТІом болабенначa хьалхарча шера деш Советски Эскара мугІарашка ва Сергей Тимофеевич. 1942 шера цу хана г. Тбилиси лаьттача иттлагІча полка партийни организаце могавирна КПСС членалла кандидат хул цох. Цига чакхйоах цо зІамагІболча политрукий курсаш а. Цу бирсача шерашка Закавказски, Къулбаседа - Кавказски, 1-ча Прибалтийски фронтий тайп-тайпарча доакъошка тІема гІулакх дІахьош хиннав из. Горнольшникий батальона командира политически даькъе вола заместитель, автоматчикий рота политрук, танкови рота командир, танкови батальона командира заместитель — ишта да цо цу хана кхоачашдаь декхараш.

Кхоаза чонпаш хиинай, хІаьта тІом чакхбоалаш ниялнд вир цох. Цун наькха тІа йоал ЦІеча Седкъа орден, нийс медаль.

ТІема хана а кепайоазонара бувзам хадийташ цо хиина цоп. Воронин демобилизаци яьчул тІехьагІа «Горьковски коммуна» байха хьожаду, цул тІехьагІа партийни организаци Хабаровске вохийт. Цига краевой газета отделий заведующи волаш массехк шу дояхк.

1948 шера Кавказе юха воагІа. Юкхьанца Нальчикеи цул тІехьагІа Душанбеи болх а баь бухсоцаш город Грозне кхоач. Радиокомитете а, тайп - тайпарча газеташка а, цу даькъе «Грозненский рабочий» яхача а, болх баьчул тІехьагІа пенсе вода, бакъда журналистски гІулакх цІаккха ца дуташ хьавоагІа.

Кепайоазонца из вуллаеннача хана цун ираз хиинад Амура дошуй доахараш, Къулбаседа сьирч леладераш, Гаьпарча Малхбоалеи пограничникаш, Таджикистана боамби лелабераш болча а мехка дукххача цхьча моттигашка а хила. Цо лаьцнй дукха очеркаш, телефильмашта сценареш, радиопьесаш. Цун материалаш кепаетт моттигерча изданешка санна центральни кепайоазон тІа а.

Укх тІехьарча хана керттерча даькъе тІема - патриотически материалаш кийчъяра дукха къахьег Сергей Тимофеевича. Уж гульяьй 1980 шера Нохч - ГІалгІай книжни издательствас арахийцача «Шла война народная» яхача сборника тІа. Милице болхлошта хетадаь да цо А. Пьяниковца цхьана арахийца «Немые свидетели обвиняют» яха книжка.

Къона волаш санна хьинаре журналистски болх беш вола тхоай новкъост кхы а дукхача шерашка ишта беркате болх беш вахар лов тхона.

С. МАЛСИГОВ.

ПРОПАГАНДИСТАШ КИЙЧБЕШ БА

КПСС обкома политически просвещене ЦІогІа кІира хиина дина дешаш Іомадеча марксизма - ленинизма лардий школашка болх беча пропагандистий курсаш чакхъьйнай. Пропагандисташа ладийгІад марксистско - ленински теоре актуальни дешаех, КПСС политиках а идеологически балхах а, Іилман атеизма лардий дешара курса керттерча проблемех йолча лекцешка. Иштта царна йийшай партийни пропаганда лардий вемхоло - педагогически методиках йола лекцеш а.

Курсашка дешаш болчарна лаьрхІа практически занятеш яьй. Цун тема яр: «Динцара, киналацара, динах тешаш болчарцара КПСС а Советски пачахьалкхен а политика». ЛадувгІараша опыт дІа-са эцаш къамьлаш дир.

Пропагандисташта лекцеш еш бар КПСС обкома, «Знание» общества республикански организаце лектораш.

В. ЕВДОКИМОВ,
КПСС обкома политически просвещене Цен консультант.

ЯЛАТАХ ЙОАЛЛА БЕЛОК СОВ МИШТА ЙОАККХАРГЬЯ

Сага а хьайба а буача кхачанца хила езаш йолча дукххача хІамай кладовой я ялат. Из дика да дІаоттадаь лоаттадеш ва талхара, транспортировка яра, маьих, хьоар, макароняш, крупаш санна йола дукха маьхе продукташ а йоахаш атта трансформировани юлара. Ялат ишта хьайбашта долча концентрировани доакъара къийлеи тІара компонент а а.

Цунна цхьан лоархІаме кхоачамбоаршраш а доахи ялатах — башка дукха из лац цунах белок, цу тІа а дефицитни да из цхьайолча шоай мотта дІаотта йиш йоацаш цхьанкхо а хІама йоала чаминокислоташта, хьаьст [illegible]
[illegible]

пар да лоат дІадувча кхапка ехнача азотни удобреней бу стам лакхбари царех хьаь къалагІа пайда ийбари. Дуккхача опыташа хьахьокх азот доакъош а деш, ха юкъе а йолийташ массехказа екха езаш хилар. Белок интенсива иоIа Іоалра хьаьетта лоархІаме да азотни тукаш тІехьагІа яхар, цу даькъе растиор а еш яппапе гІонца ел тар е лаьтпара определяши яр а тІехьа. Из деш хилча азота килограммо Іалапдеrrда белока синтеза 1—5 килограмм гІалохишта. Кьяьнкта шера пайда ийбу цу приемах [illegible]

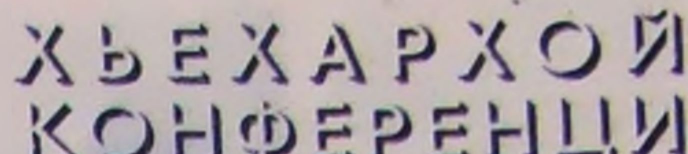
Эггара эффективноаIа даьча ялатах иоалла белок совьаккхара а цун дикал лакхъяра а наьыех [illegible] селекци. Вай мехка цу [illegible] балхаш ду дукхача селекционни центральни Іилма тохкама институташ. Еррироссийски селекционно-генетически институт г. Одесса, [illegible]
[illegible]

йола юкъ иІахьо йолаш а йола генотипаш. Теоретически тохкамий ларда тІа хьадаьд хьувкьама [illegible] диллача гурахьа дулча кІи дерригача районированни сорттел тІех дола Одрисп Одессии плитадоакърен яха сорташ. Цуница цхьан хьалха цІи иьккхача сортах долча лаьтаца дилла а цхьа процент йоІ белок, шоллагІчунна — ши процент дукхагІа. Краснодаре хьалхьа хьувкьам лакха бола а белок духха йоалла а Павловка яха кІи сорт. Массехк керда духха белок йоалла ялатий сорт да пачахьаллкхен тохкамаш деш.

Керда торонаш [illegible] биохимически генетика методаш пайда [illegible]
[illegible]

локаш группашка — блокашка кхоач. Белгала хІама да, блокаш устойчивость йоккха йолаш а ноахалгара ноахалга ювлаш а хилар. Уж е вож блокаш цомхаш хилара хьагоит сорт хьа мичара даьннад, из цхьан тайпара хилар. Амма эггара керттерлар да блоккий духь-духьа варианташ ялата дикал хувдалуш хиларца а кхьча белгалонашца а юпаенна хилар шучадакха яха вІашІехьадалар. Хьалхаеннай геномаш белоки эггара маьхера блокаш цхьан тарлуш долча сорта конструировани яра йола торо. Цу тайпара дола сорташ хІанзале а хьалха Еррироссийски селекционно-генетически ин[illegible]

Деш хатт цу блоккий синтезах дола бехкдоахам тІаьттача генашта клешированни яра, цар структура йоалара дола балхай. [illegible]
[illegible]



Ишта, конференце къамаьлаш дир Грознерча педагогически институтa, Л. Н. Толстой цІерагІча Нохч-ГІалгІай пачахьалкхен университета, республика школай хьехархоша, кхычар. Тайп-тайпара чулацам болаш а лостам болаш а дар цар дайна наьна мотти литературеи эрсий мотти литературеи юкъерча школашка хьехарна дувладешна дешаш. Масала, царех дар цу урокашца интернациональни кхетам балар дувзадар, сопоставительни грамматикаx пайда эцар лхараш санна дола а. Кхыдола а дешаш. Конференци чакхйоалаш цун доакъашхоша тІайийцар дІахо йодача хана эрсийи наьнен меттаи литератураи хьехара наькъаш белгалдаькха йола рекомендацеш.

Конференце шоллагІча дийнахьа Грознерча [illegible] 30 йолча школашка, педагогически училище, Яндарерча № 1 йолча школе хьехархоша болх бир секцешка.

С. ЧАКОВ.

Укх деношка дукха хьехархой гулбелар Грознерча В. И. Ленина цІерагІча культура Дворецe. Цига хилар хьатІайоагІача СССР 60 шу дизара юбилейна хетаяь йола «Юкъерча школашка эрсий наьнеи меттаи литератураи мишта хьех а уж хьехар дІахо йодача хана тоаде делаш хилар а» духьа йола Іилма-практически конференци. Из хьайийлар КПСС обкома секретара М. О. Бузуртанова.

Конференце доклад еш Нохч-ГІалгІай просвещене министра С. М. Мовтаева дийцар тахапарча дийнахьа эрсийи наьнеи меттаи литературани хьехар малагІча боарам тІа да, белгаллаьхар цхьацца болча хьехархой балха тІа нийслуш дола гІалаташи уж дІадахаро наькъаши.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

Наха дегаІоз луш

Шаьлара № 8 йола юкъера школа чакхъьккхача алкха цхьа уйла яр Лечиев Русланеи Вазаркханов Адамеи: наьха унахцІено лоракрий мугІарашка хила а стоматологий говзал карагІъе а. Махачкалерча медицински институте даьккха ялх шу керла доадац катирхоша. 1970 шера тІехдика пачахьалкхен экзаменаш дІа а яле хьази шоаш лораш-стоматологаш хилара тешал деш дола дипломаш.

Цига дешаш яьккхача хано кхы тІа а чІоагІду Русланаи Адамаи юкъера доттагІал, наха гІулакх дара, цар могашал лораяра тІаераяь яр къонача лорий уйла. Цул совгІа, цар лаьрхІар цхьан районе а цхьан больнице а болх бе. Цуница дувзаденна цар дех шоаш кхийнача Шали лхача юрта балха хьожабар, хІаьта цар дехар кхоачашду. Каста шоай къахьегама никъ Шалински центральни больнице дІаболабу цар.

ХІанз кхо шу даьннад цар цига болх бу. Из дукха ха яц, бакъда, цар хІанзале кхинад шоаш стоматолога кІоарга говзал йолаш а болх бе ховргдолаш а болга дІахайта. Уж шаккхе а «Санбюллетень», «УнахцІено» яхача пенгазетий редколлегe членаш ба. Комсомольцаш шоаш хиларах тарра, цар дика кхоачашду больница юххьанцарча комсомольски организаце тІадехка тайп-тайпара декхараш.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

30 НОЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хан».
8.45 — «Орленок» телестудее концерт [illegible].
9.10 — «Доктор Млядек» яха художественни фильм (СФРЮ).
10.30 — «Урата динараш». Концерт.
11.20 — «Кердадаршаш».
14.30 — «Кердадаршаш».
14.50 — Телевизионни [illegible] фильма премьера.
15.20 — ПТУ фу хьех, мишта [illegible].
15.50 — Бенин Хальба республикан [illegible]
[illegible]

1 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хан».
[illegible]

II ПРОГРАММА
[illegible]

РАДИО

30 НОЯБРЬ
[illegible]
16.00 — Передачай программа [illegible] (эрсий меттала).
16.01 — «НаргІатача хуцен болкьйица йола духь, бехеда [illegible]» (нохчий меттала).
[illegible]
18.00 — Керда хоамаш [illegible] (меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

1 ДЕКАБРЬ
[illegible]
17.15 — Концерт (гІалгІай меттала).
16.00 — Передачай программа [illegible] (эрсий меттала).
[illegible]
18.15 — «Хьона. Дахе. [illegible]» (нохчий меттала).
18.45 — Духьох хальакашта [illegible] обозрени (гІалгІай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
18.30 — Хоамаш.

Хоттам

Тахан республике гІоалеи Грознеи морхаш а йолаш, доачаш а йоацаш, малхбоалехьара секунде 0 — 5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеш фегара температура республике 0 — 5, Грозне 2 — 4 [illegible] дукхагІча хана йоачаш [illegible] йоацаш. [illegible] тайпарча [illegible] секунде 3 — 7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеш фегара температура [illegible] — 1 — 6, дийнахьа + 1 + 6 градус [illegible].

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Мамакаева, 92. Телефонаш: редактора — 2-15-37, редактора заместитель — 2-15-07, бельхагахьа секретаря — 2-01-08, отделаш: партийни вахара — 2-24-04, промышленностена транспортана — 2-05-01, юрта боахама 2-17-04, культура — 2-04-75, письмой — 2-04-07, корректорски — 2-00-50.
НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Мамакаева, 92. Телефоны: редактора — 2-15-37, заместитель редактора — 2-05-07, ответственного секретаря — 2-01-08, отделы: партийной жизни — 2-24-04, промышленности и транспорта — 2-05-01, сельского хозяйства — 2-17-04, культуры — 2-04-75, писем — 2-04-07, корректорская — 2-00-50.
Газет арадуьл шинарен, еран, шоатген деношка.
«Грозненский рабочий» издательствос типографи. Мамакаева, 92.
Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мамакаева, 92.
Заказ № 3258.